

5. BÖLÜM

TÜRKİYE'DE YAYGIN EĞİTİMİN TARİHİ ÜZERİNE BAZI NOTLAR

Meltem TEKEREK¹

GİRİŞ

Yaygın eğitim² konusunda çeşitli zaman dilimlerinde halk eğitimi ve yetişkin eğitimi başta olmak üzere; kitle eğitimi, toplum eğitimi, yığın eğitimi, sürekli eğitim, hayat boyu öğrenme gibi yaklaşık aynı anlamı veren terimlerle karşılaşmak mümkündür.

¹ Dr. Milli Eğitim Bakanlığı, meltemtekerek@gmail.com

² Bu çalışmada 'yaygın eğitim' kavramı ile ilgili tam bir görüş birliği sağlanamamış olması, yürürlükte olan yasalarda da 'yaygın eğitim' kavramının kullanılmasından yola çıkarak, genel olarak 'yaygın eğitim' terimini kullanmayı tercih ettik. Duman'ın verdiği bilgiye göre dünyada yaygın eğitim kavramı hemen hemen kullanımdan kalkmıştır ve gelişmiş ülkelerin hemen hiçbirinde bu kavram kullanılmamaktadır. Türkiye'de Yaygın Eğitim gündemiyle toplanan 13. şurada bu konu tartışılmış fakat sonuç alınamamıştır. 16. Millî Eğitim Şurasında 'yaygın eğitim' yerine önerilen 'sürekli eğitim' kavramı üzerinde tartışmalar olmuştur. Ancak 'yaygın eğitim' kavramı üzerinde ısrarcı olunmuş ve şura kararlarında yaygın eğitim kavramı kullanılmıştır (Duman, 2001). Günümüzde 'yaygın eğitim' kavramı 'halk eğitimi' ve 'yetişkin eğitimi' kavramları ile birlikte ve birbirlerinin yerine kullanılmakta olup, 'hayat boyu öğrenme' kavramı yaygınlaşma eğilimindedir.

dar çeşitli hizmeti verme veya koordine etme yükümlülüğünün beklentileri karşılamada yetersiz kalması kaçınılmazdır.

KAYNAKÇA

- Ahmad F.- Ahmad B.T. (1976). *Türkiye’de Çok Partili Politikanın Açıklamalı Kronolojisi 1945-1971*. Ankara: Bilgi Yayınları.
- Akşin S. (2007). *Kısa Türkiye Tarihi*, İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Akyüz Y. (2010). *Türk Eğitim Tarihi*, Ankara: Pegem Akademi.
- Amerikan Heyeti Raporundan: Maarif İşleri* (1939), Ankara: Maarif Vekilliği, Devlet Basımevi.
- Berkes N. (Yay. Haz. Ahmet Kuyaş) (2012). *Türkiye’de Çağdaşlaşma*, İstanbul, YKY Yayınları.
- Çağatay N. (1989). *Bir Türk Kurumu Olan Ahilik*, Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi.
- Dewey J. (1939). *Türkiye Maarifi Hakkında Rapor*, İstanbul: Devlet Basımevi.
- Dickerman W. (1956). *Türkiye’de Halk Eğitimi Hakkında Rapor (1951)*, Ankara: Maarif Basımevi.
- Dokuzuncu Kalkınma Planı 2007-2013*, Resmî Gazete, 1 Temmuz 2006, Sayı: 26215. <http://ekutup.dpt.gov.tr>.
- Duman Ahmet (2001), Türkiye’de Eğitim ve Öğretimin Genel İlke ve Amaçlarına Yetişkinler Eğitimi Açısından Eleştirel Bir Bakış, Cevat Geray’a Armağan, *Mülkiyeliler Birliği Yayınları*: 25, 315-330.
- Ercan F.-Uzunayla F. (2009). A Class Perspective on the New Actors and Their Demands from the Turkish Education System, Dave Hill-Ellen Roskam (Eds.), *The Developing World and State Education: Neoliberal Depredation and Agalitarian Alternatives* içinde, New York/London: Routledge, 109-129.
- Geray C. (1978). *Halk Eğitimi*, Ankara: A.Ü Eğitim Fakültesi Yayınları, No: 73.
- Gök F. (1999). 75 Yılda İnsan Yetiştirme, Eğitim ve Devlet, *Fatma Gök (Ed.) 75 Yılda Eğitim* içinde, İstanbul: Tarih Vakfı Yayınları, 1-8.
- Güllüpınar F. (2015). Türkiye’de İktisadi Dönüşümler ve Eğitim Politikaları, A. Gümüş (Ed.) *Türkiye’de Eğitim Politikaları* içinde, Ankara: Nobel Yayın, 187-212.
- Gedikoğlu Ş. (1966). *Halk Eğitiminde Örgütlenme ve Sonuçlar*, Ankara: Kültür Matbaası.

- Gülerman A.- Taştekil S. (1993). *Ahi Teşkilatının Türk Toplumunun Sosyal ve Ekonomik Yapısı Üzerindeki Etkileri*, Ankara: Kültür Bakanlığı Halk Kültürlerini Araştırma ve Geliştirme Genel Müdürlüğü Yayınları.
- Gümüşsoy E. (2007). Tanzimattan Sonra Halk Eğitimi İçin Kurulan İki Cemiyet: Cemiyet-i İlmiyye-i Osmaniye ve Cemiyet-i Tedrisiye-i İslamiye, *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8/2, 173-192.
- Halk Eğitim Merkezleri ve Akşam Sanat Okulları*. (1987). Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı Çıraklık ve Yaygın Eğitim Genel Müdürlüğü.
- Hayat Boyu Öğrenme Strateji Belgesi* (2009). Millî Eğitim Bakanlığı.
- Kaplan, İ. (2005). *Türkiye’de Milli Eğitim İdeolojisi ve Siyasal Toplum-sallaşma Üzerindeki Etkisi*, İstanbul: İletişim Yayınları.
- Kılıç E. (1968). *Türkiye’de Halk Eğitimi Başlangıcından Bugüne Kadar*, Ankara: Halk Eğitimi Genel Müdürlüğü Yayınları, MEB Basımevi.
- Kılıç E. (1981). *Halk Eğitiminde Kuram ve Uygulama*, Ankara:TODAİE Yayınları.
- Kili S. -Gözübüyük Ş. (2006). *Sened-i İttifaktan Günümüze Türk Anayasa Metinleri*, İstanbul:Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Koçu, R.E. (1971). *İstanbul Ansiklopedisi, C. 10*, İstanbul: Koçu Yayınları.
- Neziroğlu İ.- Yılmaz T. (2013). *Hükümetler Programları ve Genel Kurul Görüşmeleri, C.3*, Ankara: TBMM Başkanlığı Yayınları.
- Neziroğlu İ.-Yılmaz T. (2013). *Hükümetler-Programları ve Genel Kurul Görüşmeleri, C.4*, Ankara: TBMM Başkanlığı Yayınları.
- Neziroğlu İ.-Yılmaz T. (2013). *Hükümetler-Programları ve Genel Kurul Görüşmeleri, C.5*, Ankara: TBMM Başkanlığı Yayınları.
- Neziroğlu İ.-Yılmaz T. (2013). *Hükümetler-Programları ve Genel Kurul Görüşmeleri, C.6*, Ankara: TBMM Başkanlığı Yayınları.
- Neziroğlu İ.-Yılmaz T. (2013). *Hükümetler-Programları ve Genel Kurul Görüşmeleri, C.7*, Ankara: TBMM Başkanlığı Yayınları.
- Neziroğlu İ.-Yılmaz T. (2013). *Hükümetler-Programları ve Genel Kurul Görüşmeleri, C.8*, TBMM Başkanlığı Yayınları, Ankara, 2013.
- Neziroğlu İ.-Yılmaz T. (2013). *Hükümetler-Programları ve Genel Kurul Görüşmeleri, C.9*, Ankara: TBMM Başkanlığı Yayınları.
- Öztürk C. (1994). Millî Mücadele Ankara’sında Bir Yaygın Yüksek Öğretim Kurumu: Serbest Âli Dersler Müessesesi-i İlmiyyesi, *Atatürk Yolu Dergisi*, 4/13, 55-63.
- Resmi Gazete*, 24/06/1973, Sayı: 14574.

- Resmi Gazete*, 14/09/2011, Sayı: 28054.
- Resmi Gazete*, 11/04/2018, Sayı: 30388.
- Tanilli S. (1988). *Nasıl Bir Eğitim İstiyoruz?*, İstanbul: Amaç Yayıncılık.
- TBMM Tutanak Dergisi*, Dönem IX, C.9, Toplantı: 1Birleşim: 109, 6/8/1951.
- T.C Başbakanlık, Devlet Planlama Teşkilatı, *Kalkınma Planı (Birinci Beş Yıl) 1963-1967*, 1963, <http://ekutup.dpt.gov.tr>.
- T.C Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı, *İkinci Beş Yıllık Kalkınma Planı, 1968-1972*, <http://ekutup.dpt.gov.tr>.
- T.C Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı, *Üçüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı 1973-1977*. <http://ekutup.dpt.gov.tr>.
- T.C Başbakanlık, Devlet Planlama Teşkilatı, *Dördüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı, 1979-1983*, DPT Yayın No: 1664, Ankara, 1979. <http://ekutup.dpt.gov.tr>.
- T.C Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı, *Beşinci Beş Yıllık Kalkınma Planı 1985-1989*, DPT Yayın No: 1974, <http://ekutup.dpt.gov.tr>.
- T.C Başbakanlık, Devlet Planlama Teşkilatı *Altıncı Beş Yıllık Kalkınma Planı 1990-1994*. <http://ekutup.dpt.gov.tr>.
- T.C Kalkınma Bakanlığı, *Onuncu Kalkınma Planı 2014-2018*, Ankara, 2013. <http://ekutup.dpt.gov.tr>.
- T.C. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı, 100. Yıl Türkiye Planı, *On birinci Kalkınma Planı (2019-2023)*, 2019, sbb.gov.tr.
- Tekeli İlhan (1995). *Cumhuriyet Dönemi Türkiye Ansiklopedisi Yüzyıl Biterken*, C.3, İstanbul: İletişim Yayınları.
- Dickerman W. (1956). *Türkiye’de Halk Eğitimi Hakkında Rapor (1951)*, Ankara: Maarif Basımevi.
- Türkiye’nin Başarısı İçin İtici Güç, Hayat Boyu Öğrenme Politika Belgesi*. (2006). Ankara: MEGEP.
- Türkiye Hayat Boyu Öğrenme Strateji Belgesi*. (2014). MEB.
- Uzun Vadeli Strateji ve Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı 2001-2005*, Ankara, 2000.
- Yedinci Beş Yıllık Kalkınma Planı 1996-2000*, <http://ekutup.dpt.gov.tr>.
- ttkb.meb.gov.tr; 13/01/2021, 14/01/2021, 15/01/2021, 18/01/2021, 19/01/2021, 11/02/2021, 19/02/2021.
- <http://hbogm.meb.gov.tr>; 12/10/2020.
- aio.meb.gov.tr, 12/10/2020.
- aol.meb.gov.tr, 12/10/2020.
- maol.meb.gov.tr, 12/10/2020,
- aoihl.meb.gov.tr, 12/10/2020.

mtao.meb.gov.tr, 12/10/2020.

<https://www.darussafaka.org>; 09/02/2021.

<https://www.turkocaklari.org.tr>; 09/02/2021